

SISEMINISTEERIUM

Pr Mailis Reps
Haridus- ja Teadusministeerium

Teie: 09.07.2020 nr HTM/20-0874/-1K

Meie: 04.09.2020 nr 1-7/211-2

Siseministeeriumi vastuskiri haridus- ja
teadusministeeriumi „Eesti keele arengukava
2021–2035“ kinnitamine“ eelnõule

Lugupeetud haridus- ja teadusminister

Täname teid Vabariigi Valitsuse protokollilise otsuse „Eesti keele arengukava 2021-2035“ kinnitamine“ eelnõu Siseministeeriumile kooskõlastamiseks edastamise eest. Oleme tutvunud eelnõu ja selle seletuskirjaga ning oleme seisukohal, et Eesti keele arengukava 2021-2035 on keelepoliitika suunajana väga oluline dokument. Kooskõlastame arengukava alljärgnevate märkustega arvestamisel ning eeldusel, et üldised märkused arutatakse nii Siseministeeriumiga kui ka keelenõukogus eelnevalt läbi.

Üldised märkused:

1. Kooskõlastamiseks esitatud Eesti keele arengukava 2021-2035 on hetkel meie hinnangul täpsustamist vajav ja tuleks vastavusse viia teadusliku keelekorralduse põhimõtetega. Arengukava tuleks läbi töötada keelenõukoguga koostöös alustades arengukava üldeesmärgist.
2. Leiame, et hetkel ei ole arengukava koostamisel aluseks võetud keelekorraldusmõõtmel põhinevat süsteemi. Palume seda teha.
3. Palume täpsemalt lahti selgitada, kuidas on arengukavas mõtestatud ja defineeritud eesti keele elujõud, staatus, maine, keeletaristu ja keeleline sulandumine. Hetkel on dokumendis märgitud vaid, et eesti keele staatus on kindel ja maine kõrge. Lisaks märgime, et eesti keele uurimine hõlmab ka keelesotsioloogilisi, keeleõiguslikke jm valdkondi, mida arengukava dokumendis hetkel mainitud pole.
4. Arengukava 3. strateegilise eesmärgi all on kirjeldatud eesti keele kasutusvaldkonnad, millega tuleks meie hinnangul luua tihedam seos Haridus- ja teadusministeeriumi teiste vastutusvaldkondadega, nt noorsootöö ja huviharidusega. Leiame, et sisu poolest peaks kirjeldus kuuluma esimese eesmärgi alla.

Detailsemad märkused:

5. Arengukava lk. 3 olete välja toonud, et arengukava üldeesmärgi saavutamiseks on seatud arengukava strateegilised eesmärgid, millest üheks on „kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust“. **Palume täpsustada, kuidas on defineeritud mõiste „Eesti elanikud“ ning kuidas kavatakse mõõta eesmärgi esimese poole**

saavutamist, s.o „kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt“ kuna hetkel on kavandatud mõõta ainult eesti keele õppe pakkumise vastavust. Teeme ettepaneku lisada kolmanda strateegilise eesmärgi üheks mõõdikuks ka Eesti elanike enesehinnanguline eesti keele oskus.

6. Arengukava lk. 6 esimese strateegilise eesmärgi saavutamiseks on kirjeldatud mitmeid olulisi tegevussuundi. Meie hinnangul vajavad mõnevõrra täiendust tegevussuunad, mis edendaks eesti keele positiivset mainekujundust, õpetamist, uurimist ja kasutamist Eesti sõprade ja estofiilide seas välismaal. **Seetõttu teeme ettepaneku täiendada nt punkti 1.7.**
7. Arengukava arvestab keeleõppe arendamise vajadusega rahvuskaaslaste kogukondades. Samas soovitame olemasolevas dokumendis jõulisemalt viidata rahvuskaaslaste kogukondadele ning nende vajadustele, arvestades, et võõrsil elab kuni 200 000 Eesti päritolu inimest. Soovitame strateegiline eesmärk 3 juures eraldi lisaks Eesti elanike eesti keele oskusele rõhutada ka Eesti päritolu inimeste eesti keele oskuse tähtsust, sest see aitab hoida ja edendada eestlust võõrsil. Lisaks strateegilisele suunale 3 saaksid rahvuskaaslased oma eesti keele oskusega panustada ka tegevussuunda 1 – eesti keele maine ja staatus (maailmas). **Teeme ettepaneku sõnastada arengukava lk. 9 punkt 3.9 järgmiselt: „Edendatakse eesti keele õpet ja tagatakse mitmekülgsete eestikeelsete õppematerjalide, sh e-õppevahendite ja –keskkondade kättesaadavus välismaal, et toetada välismaal elavate eestlaste hoidmist eesti keele- ja kultuuriruumis ning luua seeläbi paremad eeldused Eestisse tagasipöördumiseks ja sujuvaks kohanemiseks siinse haridusruumiga. Ülemaailmse eestluse arendamise kesksed eesmärgid lepatakse kokku rahvastiku ja sidusa ühiskonna arengukavas.**
8. Arengukava lk. 10 on kolmanda strateegilise suuna ehk "kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust" planeeritavaks mõõdikuks on "Eesti keele õppe pakkumise vastavus täiskasvanud õppija vajadustele". **Kuna täiskasvanud õppija on väga heterogeenne grupp väga erinevate oskustega ja vajadustega inimesi, sh uussisserändajad (kõik rändeliigid) kui ka nt tagasipöördujad, peame oluliseks välja tuua mõõdiku välja töötamisel erinevate osapoolte laiapindse kaasamise vajaduse.**
9. Palume lk. 11 teises lõigus täiendada sõnastust sõnaga „kohanemis-“, mille tulemusena oleks lause järgmine: „Samuti mõjutab keele arengukava kohanemis- ja lõimumisvaldkonda ning ...“.
10. Palume selgitada täpsemalt, mis tegevustest koosneb arengukava rahastamiskavas kavandatud keeleprogramm ja kas arengukaval saab olema üks programm tegevuste elluviimiseks ning millest koosnevad rahastamiskavas kirjeldatud summad.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Riina Solman
rahvastikuminister

Martin Tulit 6125280
martin.tulit@siseministeerium.ee